

4T Sverige AB
Box 6343
102 35 Stockholm

Tillsyn enligt personuppgiftslagen (1998:204) av 4T Sverige AB

Datainspektionens beslut

1. Datainspektionen konstaterar att 4T Sverige AB inte har någon tidsgräns för hur gamla personuppgifter som får användas vid kreditprövning då en kund begär förnyad kredit efter att tidigare ha fått krediten uppsagd. Datainspektionen noterar dock att 4T Sverige AB överväger att införa en sådan tidsgräns.

Datainspektionen anser att uppgifter om kunders betalningsförsummelser inte är adekvata och relevanta att använda för kreditprövning om uppgifterna avser fordringar som har betalats för mer än tre år sedan.

Datainspektionen förutsätter att 4T Sverige AB ser över sina rutiner för hur gamla personuppgifter som får användas för kreditprövningsändamål.

2. Datainspektionen konstaterar att 4T Sverige AB sparar kundernas personuppgifter enligt författningskrav och att 4T Sverige AB arbetar med att ta fram gallringsrutiner för all information som hanteras av 4T Sverige AB.

Datainspektionen förutsätter att 4T Sverige AB ser över sina rutiner för gallring så att de personuppgifter som behandlas av 4T Sverige AB inte sparas under längre tid än vad som är nödvändigt. Prövningen ska ske med hänsyn till vart och ett av de ändamål för vilka personuppgifter behandlas av 4T Sverige AB.

Redogörelse för tillsynsärendet

Datainspektionen inspekterat 4T Sverige AB (4T). Inspektionen är en del i ett tillsynsprojekt där Datainspektionen har granskat hur fyra företag som tillhandahåller elektroniska betalningslösningar behandlar personuppgifter om kunder. Syftet med inspektionen har varit att kontrollera om 4T:s personuppgiftsbehandling i samband med tjänsten WyWallet uppfyller personuppgiftslagens (1998:204) bestämmelser. Protokoll över inspektionen har upprättats och översänts till 4T, som har yttrat sig.

Vid inspektionen och senare skriftväxling med bolaget har bl.a. följande framkommit.

4T bildades av de fyra operatörerna Telia, Tele2, Telenor och 3 och ägs gemensamt av dessa. 4T tillhandahåller tjänsten WyWallet som lanserades 2012. Tjänsten finns bl.a. tillgänglig via en app (WyWallet-appen) som kan användas i mobiltelefoner med operativsystemen Android och IOS. Operatörerna slutade att själva tillhandahålla tjänster för sms-betalningar i februari 2013. 4T har ca 20 anställda och finns i Stockholm. Cirka 1100 handlare är anslutna till WyWallet.

Tjänsten WyWallet är avsedd att fungera som en mobil plånbok. I WyWallet-appen, som laddas ned till kundens mobiltelefon, kan kunden betala via sms, vid köp online, vid köp i butik samt ladda kontantkort och överföra pengar till annan WyWallet-användare. Sms-betalning kan göras även utan appen.

De belopp som debiteras med hjälp av WyWallet-appen kan betalas genom faktura från kundens mobiloperatör (gäller endast sms-betalning), bank- eller kreditkort, WyWallet-faktura eller genom att använda tillgodohavande på kundens konto. Sms-betalningar utan appen debiteras på kundens mobiloperatörsfaktura.

Kunden kan registrera ett WyWallet-konto med hjälp av WyWallet-appen, genom att genomföra två sms-betalningar eller genom att registrera sig på webbplatsen wywallet.se. Det finns även en möjlighet för 4T att manuellt registrera en kund. Vid registrering får kunden godkänna 4T:s allmänna villkor för WyWallet i vilka det ingår information om personuppgiftsbehandlingen.

När registreringen sker via sms-betalning informeras kunden vid första betalningen om att han eller hon kommer att anslutas till WyWallet-tjänsten vid nästa sms-betalning enligt 4T:s allmänna villkor för WyWallet. Villkoren finns tillgängliga via en länk som bifogas meddelandet.

4T behandlar kundernas personuppgifter (namn, adress, personnummer, mobiltelefonnummer, e-postadress, abonnemangsform, transaktionsinforma-

tion och debiterade belopp). Vidare behandlas personuppgifter avseende utförda transaktioner (datum, belopp, inköpsställe och en beskrivning av transaktionen) samt kreditupplysningar om kunden ansöker om kredit. Uppgifterna samlas in från kunderna samt från andra parter, t.ex. SPAR och kundens mobiloperatör. Uppgifter om en kund kan 4T komma att lämna ut till kundens mobiloperatör, till inköpsställen (om en transaktion behöver utredas) samt till andra företag som 4T anlitar för fakturering, kundservice, kreditgivning, redovisning m.m.

Behandlingen av personuppgifter om de kunder som har accepterat 4T:s allmänna villkor sker, enligt 4T, med stöd av kundernas samtycke, alternativt för att fullgöra avtal med den registrerade. Behandling av personuppgifter vid första sms-betalningen sker för att fullgöra avtalet om sms-betalningen med kunden, uppfylla skyldigheter enligt tillämpliga lagar och regler samt för att senare kunna identifiera kunden för det fall att denne väljer att göra ytterligare sms-betalningar och därmed ingå avtal med 4T.

Ändamålen med 4T:s behandling av personuppgifter om kunder som ingått avtal med 4T är, enligt 4T:s allmänna villkor, att fullgöra avtalet med kunderna, t.ex. att möjliggöra kundservice, att fakturera och att göra kreditprövningar. Vidare behandlar 4T, enligt villkoren, uppgifterna för att fullgöra skyldigheter enligt lagar, regler och myndighetsbeslut (t.ex. kontroller enligt penningtvättslagstiftningen), för att skicka information och erbjudande till användarna samt för att genomföra analyser i syfte att utveckla och utvärdera 4T:s tjänster och erbjudanden.

Kundernas personuppgifter överförs inte till andra företag för marknadsföringsändamål om inte kunderna uttryckligen har samtyckt till detta.

De personuppgifter som 4T samlar in vid första sms-betalningen behandlas separat från personuppgifter om de kunder som väljer att göra ytterligare sms-betalningar och därmed ingår avtal med 4T. Det innebär bl.a. att uppgifterna om kunder som endast gör en sms-betalning inte behandlas för att skicka information och erbjudanden till kunden eller för att genomföra analyser för att utveckla och utvärdera 4T:s tjänster och erbjudanden.

Personuppgifter som används för kontroller om penningtvätt sparas i fem år. Personuppgifter kan även sparas under längre tid enligt krav som följer av bokföringslagen. Uppgift om att en kund har begärt registerutdrag gallras efter 1 år och 6 månader. 4T har inte bedrivit verksamhet så pass länge att man behövt gallra personuppgifter. Ett arbete pågår för att ta fram skriftliga gallringsrutiner för all information som hanteras av 4T.

4T är i första ledet kreditgivare gentemot kunden men överlåter fordran till PayEx Credit AB. Kreditprövningen görs av PayEx Credit AB på uppdrag av 4T. Vid en kreditprövning inhämtas uppgifter från ett kreditupplysningsföretag.

4T registrerar inte uppgifter om kunder som inte har betalat i tid och får inte heller några sådana uppgifter från PayEx Credit AB. 4T får dock information i de fall PayEx Credit AB nekar fortsatt köp av fordringar och kunden därmed inte får fortsatt kredit. En kund vars kredit har sagts upp av 4T kan i dag inte få ny kredit hos 4T. 4T har uppgett att de inte har funnits på marknaden så länge att det har varit aktuellt att fastställa en tidsgräns efter vilken en misskötsam kund kan ansöka om förnyad kredit. 4T överväger dock att införa en sådan tidsgräns.

Kreditunderlag avseende kunder som har fått avslag på kreditansökan gallras för närvarande inte. 4T har dock för avsikt att ta fram rutiner för gallring som innebär att kreditunderlag för kunder som har fått avslag på kreditansökan gallras efter tre månader.

4T anlitar PayEx Sverige AB som teknik- och kundtjänstleverantör samt för drift av systemet CAM. I CAM finns transaktionshistorik som används av tekniker i supporten till inköpsställena. 4T använder även ett CRM-system för analysera, utveckla och utvärdera 4T:s tjänster och erbjudanden. CRM-systemet tillhandahålls av en extern leverantör.

WyWallet-appen kräver vid installation i kundens mobiltelefon tillgång till viss information, bl.a. kontakter och telefonsamtal. Enligt 4T krävs denna tillgång för att appen ska fungera som avsett. Uppgifterna skickas dock inte från kundens telefon till 4T:s servrar.

Skäl för beslutet

Tillämpliga bestämmelser

4T:s behandling av personuppgifter i samband med tillhandahållandet av tjänsten WyWallet omfattas av personuppgiftslagen. Datainspektionen bedömer att uppgifterna har strukturerats på ett sådant sätt att flertalet av bestämmelserna i personuppgiftslagen är tillämpliga.

4T är ett institut för elektroniska pengar enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar och omfattas av lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen) och lagen (2010:751) om betaltjänster (betaltjänstlagen).

Information om personuppgiftsbehandlingen

Enligt bestämmelserna i 23–25 §§ personuppgiftslagen ska den personuppgiftsansvarige lämna information om personuppgiftsbehandlingen när personuppgifter samlas in från den registrerade eller från någon annan källa.

4T har uppgett att de personuppgifter som 4T samlar in vid den första sms-betalningen inte behandlas för samtliga de ändamål som anges i 4T:s allmänna villkor. Uppgifterna behandlas inte för att skicka information och erbjudanden till kunden eller för att genomföra analyser i syfte att utveckla och utvärdera 4T:s tjänster och erbjudanden.

4T har också uppgett att de avser att förtydliga den information om personuppgiftsbehandling som lämnas vid den första sms-betalningen. Med hänsyn till detta finner Datainspektionen inte skäl att rikta någon kritik mot 4T gällande denna del.

Användning av personuppgifter vid förnyad kreditprövning

Datainspektionen konstaterar att 4T inte har någon tidsgräns för hur gamla personuppgifter som får användas vid kreditprövning då en kund begär förnyad kredit efter att tidigare fått krediten uppsagd. Datainspektionen noterar dock att 4T överväger att införa en sådan tidsgräns.

Datainspektionen anser att uppgifter om kunders betalningsförsummelser inte är adekvata och relevanta att använda för kreditprövning om uppgifterna avser fordringar som har betalats för mer än tre år sedan.

Datainspektionen förutsätter att 4T ser över sina rutiner för hur gamla personuppgifter som används för kreditprövningsändamål.

Datainspektionen gör bedömningen mot följande bakgrund.

Behandling av personuppgifter för kreditprövning måste uppfylla de grundläggande kraven i 9 § första stycket personuppgiftslagen. De behandlade personuppgifterna måste bl.a. vara adekvata och relevanta i förhållande till ändamålen med behandlingen (punkten e). I bedömningen av vilka uppgifter som är adekvata och relevanta för kreditprövningsändamål måste hänsyn tas till annan lagstiftning som gäller för 4T:s verksamhet bl.a. konsumentkreditlagen (2010:1846).

Vid kredit som lämnas till konsumenter har en kreditgivare enligt 12 § konsumentkreditlagen en skyldighet att pröva om konsumenten har ekonomiska förutsättningar att fullgöra vad han eller hon åtar sig enligt kreditavtalet. Kreditprövningen ska grundas på tillräckliga uppgifter om konsumentens eko-

nomiska förhållanden. Av förarbetena till konsumentkreditlagen framgår att med uttrycket ”tillräckliga uppgifter” avses att näringsidkaren måste samla in så många uppgifter att konsumentens betalningsförmåga för krediten i fråga kan bedömas med en hög grad av säkerhet. Flera uppgiftskällor kan behöva användas. Uppgifter kan inhämtas från konsumenten, från en kreditupplysning, från en databas som förs av en myndighet, t.ex. Kronofogdemyndigheten eller från kreditgivarens eget register eller databas (prop. 2009/10:242 s. 100). Enligt Finansinspektionens allmänna råd om krediter i konsumentförhållanden (FFFS 2011:47) bör en kreditgivare dokumentera det underlag som använts för en kreditprövning.

Konsumentkreditlagen innehåller inga bestämmelser om hur gamla uppgifter som får användas vid kreditprövning av konsumenter. Det finns emellertid en borte gräns när uppgifter inte längre kan anses relevanta och adekvata att behandla för kreditprövningsändamål. Hänsynen till den enskilde kräver också att denne inte för all framtid belastas med en uppgift om till exempel en enstaka betalningsförsummelse.

Ledning om hur länge en sådan uppgift får användas för kreditprövningsändamål kan hämtas i kreditupplysningslagens (1973:1173) bestämmelse om gallring. Enligt den generella gallringsregeln i 8 § första stycket ska en uppgift om en fysisk person gallras när det inte längre är nödvändigt att bevara uppgiften med hänsyn till ändamålet med behandlingen. När det gäller uppgifter om fysiska personer som inte är näringsidkare kompletteras den generella regeln med en tidsbestämd gallringsregel i 8 § andra stycket. Där anges att en uppgift om en fysisk person som inte är näringsidkare ska, om uppgiften inte gäller skuldsanering, gallras senast tre år efter den dag då den omständighet inträffade eller det förhållande upphörde som uppgiften avser.

Det kan noteras att tidsgränsen för gallring av kreditupplysningar år 1980 sänktes från fem till tre år. I förarbetena påpekades att äldre kreditupplysningar i många fall kan bli missvisande. I sådana fall är det ett intresse både för den som erhåller upplysningen och för den som avses med denna att uppgifterna inte kommer till användning (prop. 1980/81:10 s. 68). När bestämmelsen år 2001 anpassades till EU:s dataskyddsdirektiv konstaterades att treårsregeln är tydlig och att den hade fungerat väl. Det ansågs att efter tre år uppfyller inte uppgifterna kraven på relevans, adekvans, nödvändighet och aktualitet när det gäller fysiska personer som inte är näringsidkare. Ett skäl till att komplettera bestämmelsen med den generella gallringsregeln i första stycket var att uppgifter alltid ska gallras så snart det inte längre är nödvändigt att lagra dem, vilket kan vara en kortare tid än tre år (prop. 2000/01:50 s. 26 f.).

Datainspektionen anser att det är rimligt att applicera samma resonemang när det gäller uppgifter om egna kunders betalningsförsummelser. Det innebär att

uppgifter om försent betalda fordringar ska gallras så snart de inte är adekvata eller relevanta för kreditprövningsändamål eller i vart fall senast tre år efter det att fordringarna har betalats. Uppgifter om en fordran som inte är betald och inte heller preskriberad är självfallet adekvata och relevant vid en ny kreditprövning av samma kreditgivare. Uppgifter om obetalda fordringar som omfattas av en skuldsanering är dock inte adekvata och relevanta för kreditprövning efter att skuldsaneringen har upphört.

4T har uppgett att en kund vars kredit har sagts upp av 4T inte kan få ny kredit hos 4T. Skälet är att 4T inte har funnits på marknaden så länge att det har varit aktuellt att fastställa en tidsgräns efter vilken en misskötsam kund kan ansöka om förnyad kredit. 4T överväger dock att införa en sådan tidsgräns.

4T:s nuvarande ordning för att bevara uppgifter om misskötsamma kunder innebär att sådana uppgifter bevaras utan tidsgräns och att de kan användas vid en förnyad kreditprövning av samma kund. Det kan alltså förekomma att uppgifter som är äldre än tre år – dvs. uppgifter som avser omständigheter som inträffade eller förhållanden som upphörde för mer än tre år sedan – kan komma att användas för kreditprövningsändamål. Sådan behandling är enligt Datainspektionen inte förenlig med kravet i 9 § första stycket e personuppgiftslagen på att uppgifterna ska vara adekvata och relevanta med hänsyn till ändamålet med behandlingen.

Användning av uppgifter från kreditupplysningsregister

De uppgifter som används för kreditprövningsändamål ska vara adekvata och relevanta i förhållande till detta ändamål (9 § första stycket e personuppgiftslagen). Uppgifter som hämtas in från kreditupplysningsregister blir snabbt inaktuella och är därefter inte relevanta för att bedöma en persons kreditvärdighet. En kreditbedömning bör alltid göras på så aktuell information som möjligt. Uppgift om att en kund fått en kredit beviljad får överföras till kreditgivarens kundregister men får inte användas för kreditprövning när det inte längre är adekvat och relevant för detta ändamål.

Datainspektionen anser att inhämtade uppgifter från kreditupplysningsregister som är äldre än tre månader inte är adekvata och relevanta att använda för kreditprövningsändamål. När uppgifter från kreditupplysningsregister inte längre är adekvata eller relevanta för kreditprövningen ska de gallras såvida det inte är nödvändigt att bevara dem för andra ändamål.

Vad 4T har uppgett föranleder inte Datainspektionen att rikta kritik mot 4T:s användning av kreditupplysningar från kreditupplysningsföretag.

Gallring m.m.

Datainspektionen konstaterar att 4T sparar kundernas personuppgifter enligt författningskrav och att 4T arbetar med att ta fram gallringsrutiner för all information som hanteras av 4T.

Datainspektionen förutsätter att 4T ser över sina rutiner för gallring så att de uppgifter som 4T behandlar om sina kunder i sina system inte sparas under längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen. Prövningen ska ske med hänsyn till vart och ett av de ändamål för vilka personuppgifter behandlas av 4T.

Datainspektionen gör bedömningen mot följande bakgrund.

Enligt de grundläggande kraven för personuppgiftsbehandling, som anges i 9 § första stycket personuppgiftslagen, ska den personuppgiftsansvarige bl.a. se till att personuppgifter samlas in bara för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål (c), att de personuppgifter som behandlas är adekvata och relevanta i förhållande till ändamålen med behandlingen (e) och att personuppgifter inte bevaras under längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen (i).

När personuppgifter, som i 4T:s fall, samlas in för flera ändamål medför de grundläggande kraven att personuppgifterna får användas för respektive ändamål så länge som de är adekvata och relevanta för vart och ett av dessa ändamål. Därefter ska uppgifter gallras såvida de inte får användas för något annat berättigat ändamål. När uppgifterna inte längre behövs för något av de ändamål som de samlades in för ska de gallras. Vad som är adekvata och relevanta uppgifter och hur länge uppgifterna är nödvändiga att bevara avgörs för 4T:s personuppgiftsbehandling till viss del av krav i lagstiftning och myndighetsföreskrifter.

De personuppgifter om namn, personnummer, adress m.m. som sparas i 4T:s system är inte i sig särskilt integritetskänsliga. En omfattande användning av tjänsten kan dock göra det möjligt att kartlägga en användares levnadssätt med hjälp av uppgifter om bl.a. var och när användaren har handlat. Det finns därför anledning att vara restriktiv i användningen av personuppgifter om användare som insamlas av 4T. Det är därför viktigt att 4T har tydliga regler och rutiner för vad bevarade personuppgifterna får användas för.

4T har uppgett att de bevarar personuppgifter enligt de krav som följer av lagstiftning bl.a. enligt bokföringslagen och penningtvättslagen. Vidare har 4T uppgett att de arbetar med att ta fram gallringsrutiner för all information som hanteras av 4T.

I de bestämmelser i författningar och andra föreskrifter som 4T har att tillämpa i sin verksamhet finns vanligtvis en skyldighet att bevara uppgifter under en viss angiven tid. Däremot reglerar dessa bestämmelser inte när uppgifterna ska gallras eller inte längre får användas för de angivna ändamålen. Dessa frågor följer i stället av de grundläggande kraven i 9 § första stycket personuppgiftslagen.

För att säkerställa att 4T inte behandlar personuppgifter i strid med personuppgiftslagen bör 4T noggrant utreda vilka författningsreglerade skyldigheter de har att bevara personuppgifter och för vilka ändamål bevarade uppgifter får användas. 4T bör även utreda om de författningsreglerade skyldigheterna innebär att samtliga personuppgifter måste bevaras. Om det finns kategorier av uppgifter som inte behöver sparas enligt t.ex. bokföringslagen får dessa uppgifter enbart lagras om det krävs för något annat berättigat ändamål.

Övrig behandling av personuppgifter

Mot bakgrund av vad som har kommit fram i ärendet finner Datainspektionen ingen anledning att rikta kritik mot 4T:s hantering i övrigt.

Hur man överklagar

Om ni vill överklaga beslutet skall ni skriva till Datainspektionen. Ange i skrivelsen vilket beslut som överklagas och den ändring som ni begär. Inspektionen måste ha fått ert överklagande inom tre veckor från den dag ni fick ta del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas. Datainspektionen sänder överklagandet vidare till Förvaltningsrätten i Stockholm för prövning om inspektionen inte själv ändrar beslutet på det sätt ni har begärt.

Detta beslut har beslutats av generaldirektören Kristina Svahn Starrsjö efter föredragning av juristen Martin Brinnen. Vid den slutliga handläggningen har även chefsjuristen Hans-Olof Lindblom, enhetschefen Catharina Fernquist och IT-säkerhetsexperten Adolf Slama deltagit.

Kristina Svahn Starrsjö

Martin Brinnen